

PRESSUPOSTOS GENERALITAT 2016

Notes sobre els aspectes més rellevants

1.- Pressupostos 2016: augmenten si bé per sota de l'increment del PIB.

Els Pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2016 contempnen un increment nominal del 0,7% respecte dels pressupostos aprovats pel 2015¹, una xifra que es situa clarament per sota de les previsions d'increment del PIB nominal del 3,9% (2,9% en termes reals) entre el 2015 i el 2016. En aquests sentit els pressupostos mostren un perfil moderadament contracíclic.

Cal, a més, tenir en compte que en relació amb els pressupostos aprovats pel 2010, abans de les retallades, s'ha acumulat una reducció del pressupost del Sector Públic de la Generalitat de 6.215,4 milions d'€, la qual cosa significa un retrocés, en termes bruts, del -16,8%.

Els Pressupostos del 2016 inclouen el mateix nombre d'entitats que 2015 (180), com a conseqüència de la inclusió de 9 noves entitats i la supressió de 9 entitats en relació amb els del 2015. La majoria de les entitats suprimides i les seves funcions queden subsumides en les noves creades, en d'altres ja existents o en els propis departaments de la Generalitat, mentre que les de nova creació són entitats minoritàries sobre les quals la Generalitat ha passat a tenir un control majoritari.

Els Pressupostos del 2016, afegint la despesa associada als venciments del deute d'inversions de períodes anteriors i el seu refinançament, sumen un volum global de 37.745,1 milions d'€.

2.- Les previsions de creixement econòmic per part dels Govern central i de la Generalitat permeten augmentar els recursos del model de finançament i es redueixen els ingressos associats al nou endeutament.

L'augment previst en els ingressos del Sector Públic de la Generalitat (sense tenir en compte els recursos associats al refinançament dels venciments del deute d'inversions de períodes anteriors) és del 0,7%, 228,5 milions d'€ més que en els pressupostos del 2015. Això és el resultat de:

- l'augment dels ingressos no financers² del 3,2%, 902,9 milions d'€ més que el 2015.
- La reducció dels ingressos derivats d'actius financers (principalment reintegraments de préstecs fets per la Generalitat), amb un retrocés del 45,4%, 421,6 milions d'€ menys que el 2015.

¹- Es compara el pressupost aprovat de tots els programes de despesa sense computar la despesa corresponent a l'amortització del deute públic (capítol 9 del pressupost) dels Pressupostos del 2015 amb els del 2016, o el que és el mateix la despesa dels capítols 1 a 8, sense tenir en compte la despesa associada als venciments del deute d'inversions realitzades en períodes anteriors, les amortitzacions del capítol 9 de despesa.

²- Ingressos associats als capítols 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 dels pressupostos.

- i els menors ingressos derivats del nou endeutament, com a conseqüència del menor dèficit previst, que es redueixen el -15,9%, 252,8 milions d'€ menys que el 2015. La qual cosa significa un endeutament net pel 2016 de 1.333,6 milions d'€.

Cal tenir en compte que els pressupostos del 2016, malgrat el menor dèficit, preveuen un endeutament brut del Sector Públic de la Generalitat més elevat com a conseqüència de l'increment del volum d'amortitzacions (venciments) del deute que hi ha previstes pel 2016 en relació amb el 2015, derivat del calendari d'amortitzacions, i que es preveu que siguin per un valor de 7.041,9 milions d'€, un 8,9% més que el 2016.

L'augment dels ingressos no financers respon:

- a) als majors recursos pressupostats, en relació amb el 2015, derivats del model de finançament autonòmic, que en conjunt tenen un increment del 8,8%, 1.662,7 milions d'€ més que el 2015, i signifiquen un total de 20.489,9 milions d'€.
- b) i a l'increment d'ingressos derivats de la resta de transferències corrents³ i de les transferències de capital rebudes pel Sector Públic de la Generalitat (provinents principalment de l'Estat i la Unió Europea), que augmenten el 5,0%, 254,5 milions d'€ més que el 2015, fins a un valor de 5.310,0 milions d'€.

Aquests dos increments han estat compensats en part per:

- c) la reducció dels ingressos tributaris propis i ingressos derivats de prestació de serveis propis del sector públic de la Generalitat, que cauen el -16,1%, 502,2 milions d'€ menys que el 2015, fins a un total de 2.614,3 milions d'€.
- d) i per una previsió de reducció dels ingressos patrimonials i d'alienació d'inversions reals, que acumulen una caiguda del -53,3%, 512,2 milions d'€ menys que el 2015, fins a una xifra de 449,2 milions d'€.

(a) L'augment del 8,8% dels recursos derivats del model de finançament és conseqüència, per una part, d'un increment del 5,9% en la previsió d'ingressos tributaris del model de finançament i, per una altra, de l'increment del 82,2% en la previsió de transferències del model. Aquests es situen en la majoria dels casos per sobre de les estimacions d'increment del PIB nominal, i són conseqüència d'unes previsions relativament optimistes dels Govern central i de la Generalitat pel que fa a l'evolució de la recaptació.

- l'increment de 1.072,1 milions d'€ en la previsió d'ingressos dels tributs de la cistella del model de finançament es produeix en totes les figures impositives. En els tributs cedits parcialment l'augment es distribueix de la següent manera:
 - en la bestreta de la participació en l'IVA, increment de 162,6 milions d'€ (2,8%).
 - en la bestreta de la part autonòmica de l'IRPF, increment de 334,5 milions d'€ (4,5%).
 - en la bestreta de la participació en el rendiment del tipus estatal de l'impost sobre hidrocarburs, increment de 34,0 milions d'€ (3,0%).

³.- Aquelles transferències no vinculades al Model de finançament autonòmic i que majoritàriament tenen un caràcter finalista.

- en la bestreta de la participació en l'impost sobre el tabac, increment de 48,7 milions d'€ (6,6%).
- i en la bestreta de la participació en l'impost sobre alcohols, increment de 2,7 milions d'€ (2,3%).

En els tributs cedits totalment l'augment es distribueix de la següent manera:

- en l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, increment de 329,6 milions d'€ (24,7%).
 - en la previsió d'ingrés de l'impost de successions i donacions, increment de 99,1 milions d'€ (23,4%) dels quals 87,9 milions d'€ es corresponen amb l'impost de successions i 11,2 milions d'€ amb l'impost de donacions.
 - en l'impost sobre el patrimoni, increment de 31,1 milions d'€ (7,0%).
 - en el tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs, increment de 7,7 milions d'€ (3,6%).
 - en la previsió d'ingrés dels tributs sobre el joc, increment de 14,25 milions d'€ (7,3%).
 - en la previsió d'ingrés de l'impost sobre determinats mitjans de transport (impost de matriculació), increment de 7,7 milions d'€ (12,1%).
 - i en l'impost sobre l'energia, increment de 0,4 milions d'€ (0,1%).
- i l'increment, en 590,7 milions d'€, de les previsions d'ingressos per transferències del model de finançament que són conseqüència, principalment, de la liquidació del sistema de finançament autonòmic de l'exercici 2014.⁴

(b) L'increment d'ingressos derivats de la resta de transferències corrents i de capital rebudes pel Sector Públic de la Generalitat són conseqüència, principalment, de l'augment en 110,5 milions d'€ de les transferències de l'Estat que rep la Generalitat per a les administracions locals, i d'un increment en 89,7 milions d'€ de les transferències finalistes, corrents i de capital, rebudes del Sector Públic Estatal.

(c) Pel que fa a la reducció dels ingressos tributaris propis (impostos, taxes i cànon propis) i ingressos derivats de prestació de serveis propis del sector públic de la Generalitat, aquesta respon, fonamentalment, a la substitució en els pressupostos de l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris per l'impost estatal sobre dipòsits bancaris (amb una pèrdua de 574,4 milions d'€), i a la desaparició de l'impost ambiental autonòmic sobre la producció termonuclear d'energia elèctrica (amb una pèrdua de 39,6 milions d'euros). En els dos casos com a conseqüència de la declaració d'inconstitucionalitat dictada pel Tribunal Constitucional arran dels recursos presentats pel Govern central.

La resta d'impostos i cànon propis aporten un increment net de 53,4 milions d'euros:

- Per una part, hi ha un increment de 56,5 milions d'€ derivat de l'augment en la recaptació prevista en:

⁴- L'augment de 590,7 milions d'€ incorpora l'augment en 1.407,4 milions d'€ derivat de la liquidació dels recursos del sistema de finançament autonòmic de l'exercici 2014. De totes maneres, a aquest darrer augment cal també afegir les variacions d'altres transferències del model de finançament, que en conjunt es redueixen, principalment, pel fet que els pressupostos del 2015 preveïen un ingrés de 789 milions d'€ com a bestreta del Fons de Competitivitat. Aquesta bestreta no s'ha cobrat i en els pressupostos del 2016 ja no es contempla la previsió d'ingressos per aquest concepte.

- l'impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial, impost de nova creació, amb una recaptació prevista de 3,9 milions d'€.
 - l'impost sobre estades en establiments d'allotjament turístic, increment d'1,4 milions d'€ (3,3%).
 - l'impost sobre la provisió de continguts per part dels prestadors de serveis de comunicacions electròniques pel foment del sector audiovisual i per a la difusió cultural digital, increment de 5,2 milions d'€ (50,9%).
 - l'impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria, increment d'1,6 milions d'€ (315,4%).
 - l'impost sobre els habitatges buits, increment de 5,5 milions d'€ (62,8%).
 - els tributs recaptats per l'Agència Catalana de l'Aigua, increment de 13,5 milions d'€ (3,1%) -principalment per l'augment en el cànon de l'aigua-.
 - els tributs recaptats per l'Agència de Residus de Catalunya -els Cànon de residus municipals, de residus construcció i de residus industrials-, incrementen en 25,4 milions d'€ (68,5%).
- I per una altra, aquests augments es veuen parcialment compensats per la reducció prevista de 3,1 milions d'€ en els següents tributs:
 - l'impost sobre grans establiments comercials es redueix en 2,1 milions d'€ (-13,2%).
 - el Gravamen de protecció civil es redueix en 1 milió d'€ (-14,1%).

Pel que fa a la resta d'ingressos del capítol 3, hi ha un increment previst de 57,3 milions d'€, principalment derivats de les taxes del sector públic i dels serveis sanitaris, assistencial i de transports prestats pel conjunt d'entitats del sector públic de la Generalitat.

(d) Finalment, els ingressos pressupostats dels capítols 5 i 6, es segueixen reduint de forma significativa, en relació amb els pressupostos del 2015, vistes les dificultats per executar aquestes partides durant l'any en curs. Aquests dos capítols contemplaven recursos en la seva major part no recurrents i que responen a una política de privatitzacions. Els ingressos patrimonials es redueixen en 377,5 milions d'€, principalment per la reducció dels ingressos derivats de concessions administratives de la Generalitat. Mentre que els recursos derivats de l'alienació d'inversions reals cauen en 134,7 milions d'€, principalment obtinguts de la venda d'actius reals de la Generalitat.

3.- Es manté la despesa global amb un lleuger increment.

L'augment del 0,7% de la despesa significa 228,5 milions d'€ més que en els pressupostos del 2015, i és el resultat de cinc elements diferenciats.

Per una part,

- augmenta el 5,7% la despesa de funcionament⁵, 1.488,4 milions d'€ més que els pressupostos aprovats pel 2015, amb una dotació de 27.469,9 milions d'€.

⁵.- Despesa associada a la remuneració de personal, compra de béns i serveis i transferències corrents.

- Augmenta el 20,0% el capítol 5 dels pressupostos, com a conseqüència de l'augment del fons de contingència, 40,0 milions d'€ més que el 2015, i que en conjunt significa una despesa de 240,0 milions d'€.

Paral·lelament a aquests augments:

- es redueix la despesa financera (capítol 3 dels pressupostos) associada als serveis financers del deute acumulat (interessos, comissions bancàries, etc...), amb una reducció del 44,5% (914,8 milions d'euros menys que el 2015), fins assolir la quantitat de 1.139,9 milions d'€. Principalment, com a conseqüència de l'evolució dels tipus d'interès associats a les operacions d'endeutament compromeses per la Generalitat. Aquesta despesa es situa a nivells inferiors als del 2009 i és el 20,8% inferior a la dels pressupostos del 2010.
- es redueix el 14,4% la despesa d'inversió⁶, 263,5 milions d'€ menys que el 2015, fins a una xifra de 1.406,0 milions d'€.
- i es redueix el 24,9% la despesa associada al capítol 8 dels pressupostos, principalment com a conseqüència de l'augment en la concessió de préstecs i constitució de dipòsits i fiances per part de la Generalitat, 148,6 milions d'€ menys que el 2015, i que en conjunt significa una despesa de 447,5 milions d'€.

En conjunt, la despesa no financera, component més important de la despesa que inclou les despeses de funcionament i inversions, augmenta l'1,3%.

Els ajustos en la despesa d'interessos, la despesa de capital i de la despesa del capítol 8 dels pressupostos ha permès incrementar la despesa de personal, la compra de béns i serveis, les transferències corrents, i el fons de contingència.

La despesa de personal augmenta el 3,6%, 331,2 milions d'€ més que el 2015, principalment com a conseqüència de l'increment de l'1% de les retribucions unitàries, de l'increment de l'1,6% de les places pressupostades, i de l'augment de la variació per triennis i altres condicions retributives associades a la carrera professional. Així, la retribució per ocupat mitjana augmenta el 2,0%. De totes maneres, la despesa de personal és encara un 6,1% inferior a la pressupostada l'any 2010.

Finalment, la despesa en transferències corrents⁷, concepte que inclou la despesa en prestacions socials, ajudes i subvencions corrents, augmenta l'11,9%, 690,6 milions d'€ més que el 2015. Dins d'aquesta partida les transferències a les famílies i institucions sense finalitat de lucre augmenten el 7,3%, 246,1 milions d'€ més que el 2015, fins als 3.640,0 milions d'€. De totes maneres, aquest import és encara un 12,3% inferior al de l'any 2010.

⁶.- Capítols 6 i 7 dels pressupostos.

⁷.- No es comptabilitza aquella part de les transferències corrents transferida a l'administració local que prové directament de les transferències finalistes de l'Estat a la Generalitat per aquest concepte, 3.158,0 milions d'€ el 2015 i 3.268,5 milions d'€ el 2016.

4.- La inversió pública es manté sota mínims i allunyada de la dels pressupostos del l'any 2010.

La despesa en inversió (cap. 6 i 7) dels pressupostos es redueix el 14,4%, fins a un import de 1.406,0 milions d'€.

Cal tenir en compte que, per una part, les dotacions d'inversió dels pressupostos del 2015 i del 2016 incorporen pagaments d'inversions executades en anys anteriors i finançades amb sistemes estructurats o de finançament específics (principalment, concessions, drets de superfície, i mètode alemany). I per una altra, també cal considerar la nova inversió que es fa l'any en curs amb aquest mètodes específics de finançament i que no tenen repercussió en el pressupost d'aquest any.⁸

Així, la inversió de tot el sector públic de la Generalitat -un cop sumada la inversió dels sistemes específics i fets els ajustos de liquidacions d'inversió corresponents a exercicis anteriors- és de 1.401,1 milions d'€, i es manté relativament constant en relació amb el 2015, però lluny encara dels 5.940,3 milions d'€ pressupostats l'any 2010. Els pressupostos del 2016 per una part, preveuen una reducció de més de 240 milions d'€ en els compromisos de despesa d'inversió d'anys anteriors que afecten als capítols 6 i 7, i per una altra, no preveuen nova inversió amb aquests mètodes de finançament.

5.- Es recupera una part de la despesa social si bé és manté un 13,5% per sota de la pressupostada l'any 2010.

La despesa social -que engloba la despesa en Protecció i promoció social, i en la Producció de béns públics de caràcter social⁹-, augmenta el 5,2% (868,3 milions d'€ més) en relació amb els pressupostos de l'any anterior, amb una dotació de 17.509,5 milions d'€. Incrementa així el seu pes en relació amb la despesa total¹⁰, en passar del 54,6% al 57,0%.

Tot i així, cal tenir en compte que les retallades dels anys anteriors encara situen la despesa social un 13,5% per sota de la pressupostada el 2010, 2.732,9 milions d'€ menys que en aquell exercici.

⁸.- Els sistemes específics de finançament són una via per a reduir el dèficit públic traient fora dels Pressupostos despeses d'inversió. D'altra banda, cal tenir present que les inversions efectuades fora de Pressupost a través d'aquests sistemes de finançament, malgrat que s'ajorni el seu pagament, s'acaben incorporant als Pressupostos a través generalment d'increments de la despesa no financera futura. Així, una part de les despeses que es computen en l'any en curs en els capítols 6 i 7 dels pressupostos (però també en altres capítols, especialment els capítols 2 i 4) es corresponen amb inversions que ja s'havien dut a terme. En els pressupostos del 2016 els recursos compromesos associats a inversions executades en exercicis anteriors i finançades amb sistemes específics signifiquen una despesa de 1.070,3 milions d'€, distribuïda en diferents capítols del pressupost.

⁹.- La despesa en Protecció social engloba els programes de despesa de Protecció social, Promoció social, i Foment de l'ocupació, mentre que la despesa en la Producció de béns públics de caràcter social engloba els programes de despesa de Salut, Educació, Habitatge i altres actuacions urbanes, Cultura, Llengua Catalana, Consum i Esports.

¹⁰.- El càlcul del pes de la despesa per programes o polítiques de despesa es fa sense comptabilitzar aquella part de la despesa destinada a amortització d'inversions de períodes anteriors. És a dir, comptabilitzant només la despesa dels capítols 1 a 8 dels pressupostos.

La despesa social per càpita, de 2.329,6 € per habitant¹¹, es manté a nivells dels pressupostos del 2004.

6.- Augmenta la despesa de Foment de l'ocupació via augment de transferències amb caràcter finalista.

Els pressupostos preveuen que l'any 2016 es crearan 73.100 nous llocs de treball (equivalents a temps de treball complet) en el conjunt de l'economia catalana. Això representa una previsió d'increment del 2,4% de l'ocupació, que milloraria els registres del 2015 on la població ocupada ha crescut l'1,5% segons dades de l'EPA.

En aquests context, la política de Foment de l'ocupació, associada a les polítiques actives, inclou les despeses del programa d'Ocupabilitat, el programa d'Igualtat, qualitat i integració laboral, i el programa de Formació professional agrària i pesquera¹², i té pressupostats 756,1 milions d'€, un 37,2% més que el 2015.

El programa d'Ocupabilitat, gestionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), té com a finalitat de la seva despesa millorar les competències professionals de les persones treballadores (ocupades i desocupades) per tal d'incrementar l'índex d'ocupació i d'ocupabilitat i contribuir d'aquesta forma a millorar la competitivitat de les empreses amb centre de treball a Catalunya¹³. Aquest programa augmenta la seva despesa el 31,2% en relació amb el 2015, amb una dotació de 415,5 milions d'€, i s'explica per la distribució de fons aprovada per la Conferència sectorial d'ocupació i afers laborals, d'abril de 2016, com a conseqüència de la qual es distribueixen entre les comunitats autònomes recursos dels Pressupostos generals de l'Estat en matèria laboral. En qualsevol cas, aquestes quantitats encara estan bastant per sota de la situació anterior a les retallades.

El programa d'Igualtat, qualitat i integració laboral té l'objectiu de garantir la igualtat d'oportunitats de determinats col·lectius (dones, persones discapacitades, persones immigrades extracomunitàries, persones amb risc d'exclusió social i joves) que per diferents motius tenen dificultats d'integració en el mercat laboral o ho fan en pitjors condicions salarials. La seva despesa augmenta el 45,6% (106,2 milions d'€ més) en relació amb els pressupostos del 2015, fins als 338,8 milions d'€.

En relació als objectius estratègics i operatius d'aquest darrer programa, concretament en desenvolupar polítiques d'ocupació que donin resposta a les necessitats socials i econòmiques d'aquells col·lectius amb especial vulnerabilitat o especials dificultats, cal tenir present que:

- Des del 2010 s'ha retallat el nombre de famílies perceptores de la Renda Mínima d'Inserció (RMI) passant de 30.284 el nombre mitjà anual d'expedients vigents l'any 2010 a 26.096 el 2014. En els pressupostos del 2016 augmenta la partida

¹¹.- Pel càlcul de la Despesa social per càpita s'utilitza la despesa social dels capítols 1 a 9.

¹².- Fins els pressupostos del 2011, la política de foment de l'ocupació s'estructurava en sis programes: programa d'Assessorament i intermediació ocupacional, programa de Promoció de l'ocupació, programa de Polítiques d'igualtat en l'àmbit de l'ocupació, programa de Qualificació professional, programa de Formació professional agrària i pesquera, i programa de Relacions laborals, condicions de treball i riscos.

¹³Les definicions de les finalitats dels diferents programes de despesa s'obtenen de les memòries que acompanyen al Projecte de Pressupost de la Generalitat.

destinada a la RMI, que es dota amb 208,5 milions d'€ (augment de 35 milions d'€), i es preveu una mitjana anual de 31.000 expedients de la RMI, 3.500 més que els previstos el 2015.

- Incrementa lleugerament el nombre previst de persones treballadores en procés d'inserció a les empreses d'inserció de Catalunya, de 1.203 l'any 2014 (darrera dada real) a 1.303 el 2016.
- Es preveuen 6.000 actuacions d'inserció laboral adreçades a les persones destinatàries de la RMI, per sobre de les 4.685 efectivament realitzades l'any 2014.
- El 2016 està previst que es realitzin 580 inspeccions per revisar el compliment de la quota de reserva del 2% de persones amb discapacitat, menys que el 2014 quan se'n van realitzar 688.
- S'incrementarà en 1.796 persones amb discapacitat les previsions de contractació a través de Centres Especials de Treball (CET). Es vol passar de les 13.504 persones contractades el 2014 a les 15.300 persones el 2016, amb una reducció del -10,7% del pressupost en transferències) destinades als CET. La dotació pressupostària augmenta, el 58,0% en passar de 51,6 milions d'€ a 81,5 milions d'€.

Finalment, el programa de Formació professional agrària i pesquera passa d'1,55 milions d'€ a 1,63 milions d'€ el 2016.

7.- L'augment de la despesa en salut no reverteix un escenari fortament afectat per les retallades.

El total del pressupost consolidat de salut presenta un increment del 3,4% (284,2 milions d'€) en relació amb els pressupostos del 2015, si bé es manté encara l'11,7% inferior als pressupostos del 2010.

8.- Augmenta la despesa en Educació, però encara es situa un 13,3% per sota respecte dels pressupostos del 2010.

La despesa en Educació, amb 5.471,1 milions d'€, significa el 17,8% del total del Pressupost, i augmenta el 4,5% (236,3 milions d'€) en relació amb els pressupostos del 2015, si bé és un 13,3% inferior als pressupostos del 2010.

El 80,5% de la despesa en educació es canalitza a través del programa d'Educació general, que comprèn totes les despeses associades a l'educació no universitària (l'educació infantil, la primària, la secundària obligatòria, el batxillerat i la formació professional), i experimenta un increment de la seva despesa del 3,0% (129,5 milions d'€) en relació amb els pressupostos del 2015, si bé acumula una reducció de l'11,8% en relació amb els pressupostos del 2010. L'augment d'aquesta despesa es correspon, principalment, amb l'increment de la despesa de personal propi i el vinculat a través dels concerts educatius associat a l'augment de l'1% dels sous, i l'augment del 2,5% de la plantilla de personal docent.

El programa de Serveis complementaris a l'educació¹⁴ augmenta el 17,6% (20,9 milions d'€) la seva despesa, si bé acumula una reducció del 19,5% en relació amb els pressupostos del 2010. Aquest programa destina els seus recursos a finançar, entre altres, el manteniment dels plans educatius d'entorn, les aules d'acollida, els serveis i ajuts per transport i menjador escolar, i les unitats d'escolarització compartida (PQPIs i UECs). En aquest sentit, l'augment de la despesa està vinculat, principalment, als increments de les beques menjador (12 milions d'€), de les beques menjador de llars d'infant públiques (10 milions d'€), i a l'augment de les beques per transport (7,6 milions d'€).

El programa de beques i ajuts, que té com objectius garantir la igualtat d'oportunitats en l'àmbit de l'educació, augmenta el 597,9% (80 milions d'€) la seva despesa. Aquest augment és conseqüència de que s'ha incorporat per primera vegada en aquests pressupostos una part significativa de l'import que transferirà l'Estat, en virtut dels convenis de col·laboració que s'actualitzen anualment i per curs escolar, per a la gestió de les beques als estudiants universitaris.

El programa de formació del personal docent augmenta la seva dotació pressupostària en 2,2 milions d'€, si bé acumula una pèrdua del 70,7% de la despesa des dels pressupostos aprovats pel 2010.

Finalment, el programa d'Educació universitària manté pràcticament inalterada la seva despesa, amb un increment del 0,4%. I acumula una reducció del 22,7% des del 2010.

9.- Recuperació parcial de la despesa en habitatge.

La despesa en habitatge i altres actuacions urbanes (lleis de barris) incrementa el 18,0% respecte dels pressupostos del 2015 amb una dotació de 284,5 milions d'€, si bé es manté 52,3% per sota en relació amb els pressupostos del 2010.

Per una part, augmenta el 27,9% la despesa del programa de Barris i nuclis antics, fins assolir els 33,4 milions d'€, cal però tenir en compte que aquest programa disposava d'una dotació de 88,9 milions d'€ el 2011.

Per una altra part, augmenta el 15,8% la quantitat pressupostada pel programa d'habitatge, amb un increment de 34,7 milions d'€ que respon a:

- Augmenta lleugerament el nombre d'unitats de convivència que es preveu que rebin ajut al pagament del lloguer, 40.000 unitats el 2016 quan el 2015 van ser 38.299 unitat.
- Augmenta només en 145 habitatges la previsió d'habitatges que poden rebre subvenció per rehabilitació, que passen de 3.355 habitatges l'any 2015 fins a una previsió 3.500 habitatges l'any 2016. Mentre que el 2012, 13.066 habitatges van rebre ajuts per a ser rehabilitats. L'increment que es planteja és força modest si es té en compte que es tracta d'un veritable problema social i que és una oportunitat per a la reactivació econòmica amb criteris de sostenibilitat mediambiental.

¹⁴- Aquest programa té per objectius facilitar l'escolarització dels alumnes, afavorir la conciliació laboral i familiar, i facilitar que tot l'alumnat, especialment els que es troben en situació de dificultats, sigui escolaritzat en igualtat de condicions.

- Augmenta modestament l'objectiu de promoció d'habitatges protegits a Catalunya, passant dels 1.013 habitatges iniciats el 2015 a una previsió 1.200 habitatges pel 2016. D'aquest, es preveu que la Generalitat en passi a iniciar directament 44 habitatge, quan el 2015 en va iniciar 9.

10.- Augmenta modestament la despesa en protecció social en un context d'increment de situacions de risc i vulnerabilitat.

La despesa en protecció social, a través de la qual es financen els serveis socials adreçats a prevenir les situacions de risc, a compensar els dèficits de suport social i econòmic, i situacions de vulnerabilitat i dependència, té una dotació de 1.876,2 milions d'€ pel 2016, i augmenta, el 2,9%, (52,7 milions d'€) respecte dels pressupostos del 2015. Cal tenir en compte que aquesta dotació pressupostària és encara un 11,1% inferior a la del 2010.

Dels diferents programes associats a la despesa de protecció social, el més important és el programa de Promoció de l'autonomia personal amb un increment de la despesa del 2,9% (40,4 milions d'€) i una dotació de 1.444,6 milions d'€.

En el marc del programa de Promoció de l'autonomia personal, associat a l'atenció a la dependència, destaca:

- L'augment de 50 milions d'€ destinats a augmentar les places de residència que gaudeixen de finançament públic, d'acord amb la Programació Territorial dels serveis socials especialitzats que assenyala les zones d'actuació preferent, a incrementar els serveis d'atenció domiciliària, i a augmentar el nombre de prestacions econòmiques vinculades per accedir a una residència privada.

Aquest augments contrasten però amb:

- La reducció del nombre de beneficiaris de prestació econòmica reconeguts en virtut de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (LAPAD). Es preveu que el nombre de beneficiaris sigui de 84.533 quan l'any 2014 van ser de 84.800.
- Una reducció del nombre de beneficiaris de l'ajut econòmic per a persones dependents en el marc del programa de Suport econòmic per a gent gran. Es preveu que el nombre de beneficiaris sigui de 3.700 quan l'any 2014 van ser de 4.996.
- I una reducció del nombre de beneficiaris de les ajudes d'atenció social per a persones amb discapacitats (PUAD). Es preveu que el nombre de beneficiaris sigui de 4.000 quan l'any 2014 van ser de 4.254.

Per una altra part, augmenta el 4,2% (8,2 milions d'€) la despesa del programa d'Inclusió social i lluita contra la pobresa, amb una dotació de 205,1 milions d'€ per a les pensions o prestacions, per garantir el benestar d'aquells col·lectius més vulnerables

i amb majors dificultats d'integració social (cònjuges supervivents, joves extutelats, i complements de pensions no contributives,...).

11.- Augmenta la despesa en Recerca, Desenvolupament i Innovació.

Les polítiques de Recerca, Desenvolupament i Innovació augmenten la seva despesa en un 7,3% (33,8 milions d'€). De totes maneres, cal tenir present que els recursos destinats a aquestes polítiques estan encara lluny de la mitjana i dels objectius de la UE. També és necessari afegir, que aquest esforç en R+D+i no li correspon fer-lo només al govern sinó també a les empreses privades.

12.- Augmenta la despesa en Actuacions mediambientals.

La política en Actuacions mediambientals experimenta un increment del seu pressupost del 28,7%, 48,6 milions d'€ més que el 2015.

Això és conseqüència, principalment, de l'augment del 36,6% de la despesa del programa d'Infraestructures i gestió de tractament de residus, que pot reduir la seva càrrega contaminant i millorar la seva valorització material i energètica.

Destaca l'increment en el cas de l'ACA vinculat a la reactivació de la planificació sobre sanejament del nou pla de gestió de les conques internes.

13.- Es redueix la despesa en Suport a la indústria.

El programa de Suport a la Indústria, amb una dotació de 32,5 milions d'€, es redueix l'11,0% (4,0 milions d'€). L'objectiu d'aquest programa és reforçar la competitivitat de la indústria catalana, incidint majoritàriament en la petita i mitjana empresa, per afavorir el seu posicionament en un mercat globalitzat. Amb aquesta finalitat, es posa a l'abast de les empreses d'aquest sector un conjunt de serveis i instruments adaptats a les seves necessitats: instruments de transformació empresarial i millora del model de negoci, programes i/o projectes d'impuls a sectors estratègics, serveis d'enginyeria, gestió de projectes d'inversió i programes de suport al reforçament empresarial.

Cal a més tenir en compte que el suport financer en general a l'activitat emprenedora es du a terme a través del programa de Crèdit oficial que gestiona l'Institut Català de Finances (ICF). Els pressupostos del 2016 preveuen una reducció del 19,8% (reducció de 102,2 milions d'€) de la despesa d'aquest programa, que es dota amb una quantitat de 415,5 milions d'€. Aquest programa té per finalitat facilitar el finançament al sector públic i privat per tal de completar l'oferta financera del sector bancari, amb l'objectiu de promoure activitats econòmiques que contribueixin al creixement econòmic.

Finalment, cal també considerar l'augment del 52,4% (7,3 milions d'€) en la despesa associada al programa d'Internacionalització, promoció i foment del comerç, que es dota de 21,2 milions d'€ el 2016. Aquest programa persegueix proporcionar solucions específiques per a totes les fases del procés d'internacionalització, tant a aquelles empreses que encara no han començat i volen fer el primer pas, com a les que estan implantades a l'exterior i busquen oportunitats concretes d'inversió o diversificació.

14.- Reducció del dèficit i l'endeutament net.

Els Pressupostos de la Generalitat presenten un dèficit en termes SEC de -1.490,5 milions d'€, el -0,7% del PIB català previst pel 2016.

Així, l'evolució del dèficit pressupostat compleix el nou objectiu, del 0,7%, fixat pel Govern central per a les CCAA el 2016. El nou sostre de dèficit fixat a l'abril d'aquest any per Brussel·les pel conjunt de les administracions públiques espanyoles, del 3,6% (fins aleshores era del 2,8%), ha permès relaxar l'objectiu inicial per les CCAA l'any 2016, que era del 0,3%.

Pel conjunt del sector públic, els Pressupostos del 2016 presenten un estalvi brut pel funcionament corrent de 81,2 milions d'€, mentre que les necessitats financeres per operacions d'inversió són de -1.233,5 milions d'€ i, per tant, el Sector públic de la Generalitat té una necessitat de finançament o dèficit pressupostari de -1.392,4 milions d'€. Això representa un 27,4% menys que l'any 2015.

En conjunt, l'endeutament net de tot Sector Públic de la Generalitat (tot l'endeutament menys aquella part destinada a amortització de préstecs anteriors) és de 1.333,6 milions d'€ pel 2016, i es redueix el 15,9% respecte dels pressupostos aprovats pel 2015.

Conclusions

Els Pressupostos de la Generalitat 2016, en cas de ser aprovats, entraran en vigor transcorregut ja més de mig any, per la qual cosa tindran una incidència limitada tant sobre la política de despesa com sobre la d'ingressos.

Una resposta insuficient davant la situació d'emergència social

A Catalunya hi ha una situació d'emergència social que s'expressa, entre d'altres, per dues dades molt importants:

- 1) La taxa de risc de pobresa després de les transferències socials (és a dir feta ja la redistribució) és del 20,9%. És a dir, que hi ha un 20,9% de la població que viu per sota del llindar de la pobresa.
- 2) Només el 30,9% de les persones aturades rep algun tipus de prestació.

El principal aspecte a valorar és si aquests Pressupostos responen a la situació d'emergència social que viu el país i la resposta és que ho fan de forma insuficient. No compleixen l'acord del Parlament on s'insta al Govern a estudiar l'aplicació de noves figures fiscals i a millorar les ja existents com ara l'impost de successions, l'impost sobre el patrimoni i el tram autonòmic de l' IRPF, entre d'altres, per incrementar els ingressos i garantir un sistema fiscal progressiu.

En la llei de mesures fiscals i financeres, que acompanya als Pressupostos de la Generalitat, no hi ha cap mesura per incrementar els impostos a les rendes altes i procurar una fiscalitat més equitativa.

Es mantenen situacions de privilegi fora de tota lògica, com succeeix en el cas de l'impost de successions, on grans herències no paguen impostos.

Cal recordar que més enllà de les dificultats derivades de l'injust sistema de finançament autonòmic, hi ha marges propis per incrementar els ingressos als que més tenen, ja que a Catalunya tenim una pressió fiscal vuit punts per sota de la de la mitjana europea. En aquest sentit, els Pressupostos són continuistes i no tenen una vocació redistributiva.

La despesa social, si bé augmenta, queda encara lluny de la d'abans de les retallades

Si bé els Pressupostos inclouen un augment de la despesa social en 868 milions d'euros, aquesta xifra queda encara molt lluny de la dels Pressupostos del 2010 abans de les retallades. En relació al 2010, la despesa social cau 2.733 milions d'euros, un 13,5 en termes nominals. Les caigudes més rellevants són en : Salut (1.166 milions menys), Educació (837 menys), Polítiques socials (234 menys) i Habitatge (312 menys).

En els casos de Salut i Educació, l'augment de la despesa no reverteix un escenari fortament afectat per les retallades.

La despesa social per càpita es manté a nivell dels Pressupostos del 2004.

Reducció del recursos pel suport a la Indústria

Els Pressupostos contempnen una reducció de l'11% del programa de suport a la Indústria. La resultant és un partida totalment insuficient i que no respon a la necessitat estratègica de donar suport a la indústria com a millor via per relançar l'economia i crear ocupació de qualitat.

Augmenta la despesa de foment de l'ocupació

Els Pressupostos preveuen un augment dels recursos dedicats al Foment de l'ocupació provinents amb caràcter finalista dels Pressupostos generals de l'estat. Cal, no obstant això, afegir que tot i l'augment encara queden bastant per sota de la situació anterior a les retallades. D'altra banda hi ha una assignatura pendent pel que fa a l'aportació de recursos per part de la Generalitat en aquest capítol tan prioritari.

La inversió pública es manté sota mínims

La inversió pública es manté sota mínims i molt allunyada de la dels Pressupostos del 2010. Cal a més tenir en compte que incorpora pagaments d'inversions executades en anys anteriors.

No hi ha previsió d'una partida per implementar la RGC

Els Pressupostos no contempnen la previsió d'una partida per implementar la Renda Garantida de Ciutadania que s'està discutint en el Parlament i que de ser aprovada, i

contar amb recursos, podria suposar un gran avenç en la lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

Sí es recull en els Pressupostos un increment dels recursos de la renda mínima d'inserció. També augmenta modestament la despesa en protecció social en un context d'increment del risc i de la vulnerabilitat.

Recuperació de la paga dels empleats públics

Els pressupostos contempnen un marge per a la recuperació de la paga dels empleats públics, quantia que està pendent de negociació entre l'Administració i el Sindicats de la funció pública.

En qualsevol cas, la recuperació de les condicions laborals dels empleats públics no és acceptable que es vinculi ni a la insuficiència de recursos, perquè hi ha marge per incrementar-los, ni que es posi com alternativa a les partides socials.

Els Pressupostos compleixen amb els objectius de dèficit

Els Pressupostos contempnen l'ajust de 2.800 milions per complir amb els objectius de dèficit i que es planteja cobrir a través de tres conceptes:

1.407 milions d'euros procedents de la liquidació de la bestreta del 2014.

520 milions per la millora del finançament.

850 milions d'estalvi per la reducció dels interessos del deute.

CCOO proposa incrementar els ingressos per atendre l'emergència social i el suport a la Indústria

Per contribuir a incrementar els ingressos, en línia amb la Resolució aprovada pel Parlament de Catalunya, CCOO proposa:

Duplicar la quantitat de l'increment previst en despesa social (868 milions més) per atendre la situació d'emergència social, revertir una part de les retallades en salut i educació i augmentar les quantitats dedicades al programa de suport a la Indústria.

Aquests recursos es poden obtenir, entre d'altres, de la recuperació de l'impost de successions, fent que grans herències que avui no ho fan paguin impostos i d'elevat l'IRPF a les rendes més altes a partir de 60.000 euros recuperant tipus anteriors a les rebaxes fiscals.

7 de juny de 2016

Centre d'Estudis i Recerca Sindicals (CERES)